

Nr 42

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om avdrag för erlagd förmögenhetsskatt vid taxering till statlig inkomstskatt.

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, II: 139, av herr *Hamilton* har hemställts, »att riksdagen måtte besluta att erlagd förmögenhetsskatt fr. o. m. taxeringsåret 1962 skall vara avdragsgill vid taxering till statlig inkomstskatt, samt att vederbörande utskott måtte utarbета förslag till härför erforderlig författningstext».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framförda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Enligt gällande skattelagstiftning finnes ingen möjlighet att vid inkomsttaxering erhålla avdrag för erlagd eller påford skatt enligt förordningen om statlig förmögenhetsskatt. Frågan om införande av rätt till sådant avdrag har tidigare vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens uppmärksamhet, se t. ex. bevillningsutskottets betänkanden nr 50/1952, 53/1953, 61/1954, 31/1955 och 50/1956. Därvid har motionsvis framställda yrkanden om avdragsrätt avslagits av riksdagen på hemställan av bevillningsutskottet. Såsom belysande för vad därvid anförts från utskottets sida må återges följande uttalanden av 1954 års bevillningsutskott i dess av riksdagen godkända betänkande nr 61:

Beträffande ställningstagandet till motionärernas förslag om införande av rätt till avdrag för förmögenhetsskatt vid den statliga inkomsttaxeringen är av väsentlig betydelse att beakta, att förmögenhetsbeskattningen år 1947 frigjordes från inkomstbeskattningen, en anordning som bibehållits vid de år 1952 genomförda ändringarna i statsbeskattningen. Ett av skälen härtill var att man därigenom ansåg sig kunna åstadkomma en bättre avvägning av tyngden av inkomst- och förmögenhetsbeskattningen var för sig. Härtill kommer att man ernått ett enklare deklarations- och taxeringsförfarande ävensom en förbättrad överblick över förmögenhetsbeskattningens avkastning. Det må konstateras, att ett genomförande av den av motionärerna förordade avdragsrätten skulle innebära ett betydande avsteg från en ur olika synpunkter väl motiverad konstruktion av förmögenhetsbeskattningen. Ytterligare må framhållas, att, då den direkta statsskatten utgöres i förhållande till såväl inkomst som förmögenhet, det icke lär stå i överensstämmelse med vår skattelagstiftnings principer att vid skattens utmätande avdrag medges för någon del av samma skatt. Med anledning av att i motionerna

som skäl för den yrkade avdragsrätten hänvisats till den avdragsrätt, som föreligger för kommunala skatter, vill utskottet anmärka, att detta avdrag vid statsbeskattningen har sin grund däri, att man i möjligaste mån velat utjämna den skillnad i skattebördan, som till följd av ojämnheter i den kommunala utdebiteringen drabbade personer med samma inkomst. Förekomsten av detta avdrag, som alltså icke är uttryck för uppfattningen att ett utskyldsavdrag i sig är principiellt berättigat, är sålunda motiverad ur synpunkter, som ej har anknytning till den skattskyldiges egna, för beskattningens storlek normerande inkomst- och förmögenhetsförhållanden. På grund av vad nu anförts anser utskottet — liksom 1953 års bevillningsutskott — att en jämförelse i förevarande avseende, på sätt motionärerna gjort gällande, knappast är möjlig.

I motionerna har vidare som skäl för den föreslagna omkonstruktionen av förmögenhetsskatten pekats på önskvärdheten att nedbringa den enligt motionärernas mening alltför höga marginalskatt, som vid vissa kombinationer av inkomst och förmögenhet kunde uppkomma. Härtill vill utskottet anmärka, att ett sådant resultat lika väl kan ernås inom förmögenhetsbeskattningens egen ram genom en sänkning av skatteskalen. Det ankommer ej på utskottet att i förevarande sammanhang närmare ingå på detta spörsmål. Det torde dock böra framhållas, att därest en skattesänkning kommer till stånd den icke i första hand kan komma att gälla förmögenhetsskatten.

I den förevarande motionen har inledningsvis framhållits att den statliga förmögenhetsskattens andel i den totala skattebudgeten är förhållandevis ringa. Under taxeringsåret 1958 debiterades förmögenhetsskatt med 170,9 milj. kronor, varav 166,1 belöpte på fysiska personer och oskiftade dödsbon. Den beskattningsbara förmögenhetsmassan, vartill dessa belopp hänför sig, uppgick till ca 28 000 resp. 26 000 milj. kronor. Den politiska motiveringen för förmögenhetsskatten grundar sig på en överskattning av möjligheten att i samhället genomföra ekonomisk omfördelning med hjälp av beskattningen. Förmögenhetsskattens inkomstomfördelningseffekt torde i dagens läge vara ytterst blygsam, vilket bl. a. belysts av en nyligen i ämnet offentliggjord utredning. Att tillfredsställa rent allmänna ofta diffusa rättviseföreställningar genom krav på omfördelning utan verklig effekt kan inte vara ett samhälls-ekonomiskt intresse. De skattemässiga skälen för förmögenhetsskattens användande har inte grundats på kunskap om densammas verkningar — dessa är inte undersökta — utan på en allmän uppfattning om förmögenhetens »stryktålighet».

Över hälften av förmögenheterna innehas av företagare och är sannolikt till större delen placerade i egna företag. Den knappa fjärdedel förmögenheter som ägs av anställda torde huvudsakligen ha placerats i det företag där anställningen innehas. Av stor betydelse när det gäller att bedöma verkningarna av förmögenhetsskatten är att det övervägande antalet förmögenhetsinnehavare förutom kapitalinkomst även uppbär arbetsinkomst. När man bedömer skäligheten och rimligheten av denna skatt bör hänsyn tas till att

eget kapital är nödvändigt för bedrivande av all näringsverksamhet. Beskattningen av arbetande kapital i affärsverksamhet över huvud taget borde ej vara så hög att kapitalbildningen försvåras eller omöjliggöres eller kapitalet rent av förbrukas på grund av det höga skattetrycket. Sådana verkningar framträder särskilt markant då kapitalavkastning uppträder i kombination med arbetsinkomst, vilket synes vara det normala.

Upprättar man t. ex. ett diagram med en kurva över vad som återstår efter skatt av en kapitalavkastning på 4 % i kombination med en arbetsinkomst av 25 000 kr. blir denna kurva nära helt flack, vilket visar att den som genom sparande ökar sin kapitalavkastning inte får behålla något av denna ökning efter skatt. Det är att beakta att en räntabilitet av 4 % utgör en för många näringar hög siffra, t. ex. jordbruk och fastighetsförvaltning. I vissa lägen får förmögenhetsskatten tillsammans med inkomstskatterna den verkan att en höjning av inkomsten tillsammans med höjning av förmögenheten medför en sammanlagd skattehöjning som är större än inkomstökningen.

En fortsatt belastning av förmögenheter, placerade i allmän affärsverksamhet och jordbruk, av dagens tyngd resulterar successivt i en ekonomisk underminering av många företag med risk för uppdelning av den ekonomiska förvaltningsenheten. Särskilt jordbruksföretag synes vara särskilt hotade. En översyn och reduktion av förmögenhetsskatteskalorna och en effektivisering av skattespärrarna torde inte enbart råda bot för missförhållandena, i all synnerhet som dessa åtgärder lämpligen bör vidtas i samband med en allmän översyn av inkomstskatteskalorna. Enda utvägen att någorlunda snabbt och i varje fall före nästkommande fastighetstaxering, vilken kan befaras medföra skärpta olägenheter i dessa hänseenden, åstadkomma ändring förefaller vara att göra erlagd förmögenhetsskatt avdragsgill vid inkomsttaxering. Det är att förmoda att statens inkomstbortfall efter en kort övergångsperiod återhämtas genom åtgärdens allmänt stimulerande effekt.

Utskottet

I den förevarande motionen yrkas att sådana lagstiftningsåtgärder vidtas att erlagd förmögenhetsskatt blir avdragsgill vid taxering till statlig inkomstskatt. Motionsvis framförda yrkanden av samma innebörd har tidigare vid flera tillfällen prövats av riksdagen men avslagits på hemställan av bevillningsutskottet. Därvid har från utskottets sida brukat åberopas bl. a. att förmögenhetsbeskattningen genom beslut år 1947 av olika skäl frigjordes från inkomstbeskattningen och att den ifrågasatta avdragsrätten i visst hänseende skulle innebära en återgång till det tidigare gällande systemet, enligt vilket förmögenhetsskatten och den statliga inkomstskatten var beroende av varandra. Vidare har framhållits att i den mån avdragsrätten moti-

verats med en önskan att nedbringa den enligt motionärernas uppfattning alltför höga marginalskatten vid vissa kombinationer av inkomst och förmögenhet ett sådant resultat lika väl kunde ernås inom förmögenhetsbeskattningens egen ram genom en sänkning av skatteskalan.

Till de synpunkter som sålunda tidigare kommit till uttryck från bevillningsutskottets sida kan utskottet ansluta sig. Utskottet vill här erinra om att en höjning av skattepliktsgränsen vid förmögenhetsbeskattningen från 50 000 till 80 000 kronor vidtogs år 1957. Frågan om ytterligare lindring i förmögenhetsbeskattningen behandlades därefter av arvsskattesakkunniga, som emellertid enhälligt förordade oförändrade skatteskalor. Mot ett bifall till motionsyrkandet talar enligt utskottets mening även de statsfinansiella konsekvenserna. Skattebortfallet för staten om avdrag för förmögenhetsskatt medges vid taxering till statlig inkomstskatt kan nämligen uppskattningsvis beräknas uppgå till åtminstone 50 milj. kronor om året. Utskottet avstyrker med hänvisning till det anförda den föreliggande motionen.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen II: 139 av herr Hamilton om avdrag för erlagd förmögenhetsskatt vid taxering till statlig inkomstskatt icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 24 mars 1960

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, Spetz, Jansson, fröken Ranmark, herrar Söderquist, Bengtson, Oscar Carlsson, Sundin och Gustaf Henry Hansson; samt

från andra kammaren: herrar Sundström, Brandt i Aspabruk, Allard, Kärlander, Magnusson i Borås, Larsson i Luttra, Andersson i Essvik, Stenberg, Stiernstedt och Rydén.

Reservation

av herrar *Gustaf Henry Hansson, Magnusson* i Borås och *Stiernstedt*, vilka — under hänvisning till innehållet i motionen II: 139 av herr Hamilton — ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen i anledning av nämnda motion måtte i skriftelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning i syfte att möjliggöra avdrag för erlagd förmögenhetsskatt vid taxering till statlig inkomstskatt.